

Náhradné výživné

Bratislava, máj 2015

UPOZORNENIE:

ÚDAJE UVEDENÉ V TEXTE SÚ INFORMAČNÉHO CHARAKTERU. ZHODA VŠETKÝCH OSOBNÝCH ÚDAJOV JE ČISTO NÁHODNÁ.

Poskytovanie náhradného výživného je upravené zákonom č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom.

Čo je náhradné výživné?

Náhradné výživné je dávkou štátnej sociálnej pomoci, na ktorú má žiadateľ nárok v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok. Ide o náhradu poskytnutú štátom v prípade, ak si vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu neplní jeden z rodičov, prípadne iná osoba. Náhradné výživné sa poskytuje **len pre dieťa**.

Náhradné výživné sa poskytuje na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa v prípade, že

- si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť stanovenú právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou, alebo
- nezaopatrenému dieťaťu nevznikol nárok na sirotsky dôchodok alebo výška sirotského dôchodku nedosahuje výšku minimálneho výživného ustanoveného zákonom o rodine.

Oprávnenu osobou je nezaopatrené dieťa. Za nezaopatrené dieťa sa považuje dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie však do dovŕšenia 25 rokov veku, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom alebo sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie štúdiom, alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz. Nezaopatrené dieťa je aj dieťa, ktoré je oslobodené od povinnosti dochádzať do školy, vzdeláva sa v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, najdlhšie do dosiahnutia plnoletosti.

Povinnou osobou je rodič oprávnenej osoby alebo iná fyzická osoba, ktorej bola právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou uložená povinnosť platiť výživné oprávnenej osobe.

Kto môže požiadať o náhradné výživné?

Žiadateľom o náhradné výživné môže byť rodič dieťaťa, pokiaľ má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, iná fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti alebo samotné dieťa, pokiaľ spĺňa podmienky nároku, je nezaopatrené a dosiahlo plnoletosť.

Tlačivo žiadosti o náhradné výživné je dostupné na každom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Žiadosť je možné získať v elektronickej podobe na internetovej stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny www.upsvar.sk

Kto a ako vypláca náhradné výživné?

Žiadosť o náhradné výživné je potrebné podať na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny podľa miesta trvalého pobytu oprávnenej osoby. Tento Úrad náhradné výživné aj vypláca. Náhradné výživné je zálohovo poskytovaná dávka (vypláca sa v hotovosti mesačne pozadu), na ktorú má poberateľ nárok za predpokladu, že povinný rodič si svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Žiadateľ je však povinný výživné aj ďalej vymáhať prostredníctvom exekúcie. Môže sa teda následne stať, že povinný rodič si svoju povinnosť dodatočne splní a to za obdobie, v ktorom bolo oprávnenému poskytnuté náhradné výživné. Vtedy je poberateľ povinný náhradné výživné Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vrátiť.

Čo má byť prílohou žiadosti o náhradné výživné?

- právoplatné rozhodnutie súdu alebo súdom schválená dohoda (aj súdom schválený zmier), ktorými bola povinnej osobe určená povinnosť platiť oprávnenej osobe výživné,
- potvrdenie exekútora, že exekučné konanie trvá najmenej tri mesiace od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie,
- potvrdenie Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže o postúpení návrhu na uznanie a výkon rozhodnutia vo veci vymáhania výživného zo zahraničia, alebo potvrdenie Centra, že vymáhanie výživného z cudziny nie je možné,
- potvrdenie školy o riadnom plnení povinnej školskej dochádzky oprávnenu osobou alebo potvrdenie strednej školy alebo vysokej školy o sústavnej príprave oprávnenej osoby na povolanie štúdiom,
- potvrdenie o príjme žiadateľa a fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne,
- ak je dôvodom žiadosti nepriznanie sirotského dôchodku, príkladá sa potvrdenie Sociálnej poisťovne o výške sirotského dôchodku alebo potvrdenie o nepriznaní sirotského dôchodku alebo potvrdenie útvaru sociálneho zabezpečenia alebo Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia o výške sirotského výsluhového dôchodku alebo potvrdenie o nepriznaní sirotského výsluhového dôchodku.

Aké sú podmienky nároku na náhradné výživné?

Oprávnená osoba (nezaopatrené dieťa) má nárok na náhradné výživné za splnenia nasledovných podmienok:

1. vyživovacia povinnosť bola určená právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou; za rozhodnutie súdu možno považovať tak schválenú rodičovskú dohodu, ako aj súdny zmier,
2. povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť v plnej výške, v lehote a spôsobom určeným právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace od splatnosti poslednej splátky výživného,

3. exekučné konanie trvá najmenej tri mesiace od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi a povinná osoba nezačala platiť výživné,
4. oprávnený má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a zdržiava sa na území Slovenskej republiky,
5. oprávnená osoba (dieťa) si riadne plní povinnú školskú dochádzku (pokiaľ ide o dieťa, ktoré je povinné plniť povinnú školskú dochádzku),
6. priemerný mesačný príjem oprávnenej osoby a spoločne posudzovaných osôb za posledných šesť kalendárnych mesiacov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom bola podaná žiadosť o náhradné výživné, nepresahuje 2,2 násobok sumy životného minima.

V akej výške sa vypláca náhradné výživné?

Náhradné výživné sa poskytuje žiadateľovi vo výške výživného určeného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenej dohody, najviac však vo výške 1,2 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa. V súčasnosti maximálne náhradné výživné predstavuje sumu 108,50 €. Vždy k 1. júlu sa bude uvedená suma valorizovať, vzhľadom k valorizácii sumy životného minima. Ak povinný rodič iba čiastočne neplní vyživovaciu povinnosť, náhradné výživné sa poskytne vo výške rozdielu medzi súdom určenou výškou výživného (najviac vo výške 1,2 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa) a výškou zaplateného výživného povinnou osobou.

Náhradné výživné sa poskytne vo výške minimálneho výživného (27,13 €), ak oprávnenej osobe nevznikol nárok na sirotsky dôchodok alebo sirotsky výsluhový dôchodok. Náhradné výživné sa poskytne vo výške rozdielu medzi sumou sirotského dôchodku alebo sirotského výsluhového dôchodku, alebo úhrnom súm sirotských dôchodkov alebo sirotských výsluhových dôchodkov a minimálnym výživným, ak suma týchto dôchodkov je nižšia ako minimálne výživné.

Dochádza k pravidelnému prehodnocovaniu nároku?

Trvanie nároku oprávnenej osoby na náhradné výživné prehodnocuje Úrad každých šesť kalendárnych mesiacov.

Aké sú povinnosti poberateľa?

V rámci poberania náhradného výživného je poberateľ povinný informovať príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o každej zmene skutočnosti, ktorá je rozhodujúca na vyplácanie náhradného výživného najneskôr do ôsmich dní odo dňa zmeny skutočnosti.

Týmito skutočnosťami sú najmä informácie, že:

- povinný rodič uhradil výživné,
- povinný rodič podal návrh na zníženie výživného,
- došlo k zmene súdneho rozhodnutia o výške výživného,
- dieťa zanedbáva povinnú školskú dochádzku,
- zanikla vyživovacia povinnosť povinného k dieťaťu,
- zmenila sa výška sirotského dôchodku,
- sa zmenil okruh spoločne posudzovaných osôb,
- dieťa prestalo byť nezaopatreným.

Na výzvu Úradu a v lehote určenej úradom je poberateľ povinný preukázať skutočnosti rozhodujúce pre trvanie nároku na náhradné výživné. Pokiaľ poberateľ túto povinnosť nesplní, má to za následok zánik nároku na náhradné výživné.

Zdroj:

zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona
č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů
Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z.